

**Nous drets dels ciutadans,
Nous deures de solidaritat**

**MABroggi
Comitè de Bioètica de Catalunya**

mabroggi@hotmail.com

Consciència

Necessitat i consciència:

abans

es confiava en la “*conciencia*”

ara

es desconfia d'ella

si no hi ha prou “**consciencia**”

dels deures derivats dels drets

(canviants)

Disposició bàsica: comprensió

Ètica ≠ moralisme, sinó **reflexió**

Concepte ampli de **realitat** ≠ objectivitat

Valors són personals... i col·lectius (**lleis**)...

Progrés: evolució dels valors

realitat millorable (deure!!)

- 1- disminuir el mal: sofriment, dependència
- 2- augmentar benestar: l'autonomia
- 3- millorar comprensió... (p.e. dels canvis)

Nous objetius

Canvis → Societat...

- **Abans** : màxima **eficàcia** contra la *malaltia*
(ex: imposició beneficent... o la mentida)

eficàcia **escassa !!!!**

- **Ara** : màxima **ajuda** a un ciutadà malalt
(ex: lluita contra el sofriment)

“no tot el possible és convenient”

Qui decideix el què és o no és?

el quan ja no és?

Nous drets

Fonaments: Drets humans: *Liberté - Égalité - Fraternité*

C.E. (1978) 1.1 – valors superiors: llibertat (1º), justícia, igualtat i pluralisme

10.1 – dignitat personal: és fonament de l'ordre i la pau...

(¿dignitat = autonomia?)

Nous drets (*encara que estigui malalt*)...

- A la **atenció amb equitat**
- A la **informació** (y a l'accés a la documentació)
- A la **intimidat i a la confidencialitat ...**
- A la **decisió** (CI i a anticipar la voluntat)

De deontologia a ètica del **diàleg (... nou dret i deure)**

Nou dret 1, a l'assistència

No dret “a la salut” sinó a la “protecció”

Valor: **Solidaritat**, com a justícia, dret

“interdependència davant dels contratemps”

“els joves, sans i rics

paguen pels pobres, malalts i vells”

Perills: concepció **propietarista** de la justícia

triumfalisme del **mercat**

responsabilitat dels **individus**

Nou dret 2: a la bona assistència

Fer el bé, bé: amb racionalitat...

però amb coneixement incert

- Pràctica habitual, protocol·litzada.

però potser **no reglada**... *pel bé del malalt*

- Responsabilitat ... poder **donar raons**

- Evitar subjectivisme: valors propis, etc

• **Indicació “enraonada”**: **saber parar**

• **“Qualitat de vida” com a paràmetre !!**
sobretot, quan mal pronòstic

Nou dret 3, sense discriminació

Atendre equitativament

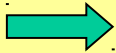
Sense discriminació (ni... per patologies !!
ni... per assegurança)

si alguna... als més vulnerables

Priorització difícil:

Criteri segons **necessitats**... (possibilitats, arribada...)

necessitats individuals $\neq$ col.lectives

Pes de l'eficiència? **Clínic, “*double agent*”**

reivindicació: *p.e. temps pels moribunds*

Nou dret 4, al respecte

El bé imposat ja no és un bé

El “millor” → sols proposta ≠ obligatori

Curiositat pel món personal

Que tendeix a la autonomia:

llibertat de decisió

i possibilitat de participació

- Deure: 1- **Respecte** a la decisió presa: CI
2- **Ajuda** lleial par poder prendre-la

Transformació del deure professional bàsic

Respecte mínim: CI

Es un procés... per prendre una decisió

Llei 21/2000: *Qualsevol actuació... requereix que la persona afectada hagi donat el seu consentiment ...*

- **Ocasió ... per negar-se** a la proposta

Dret a la **integritat**. *No battery*

per triar entre opcions

Dret a la **llibertat**.

Però

No medicina “a la carta”

REQUISITS

3 Requisits del CI:

- **NO COACCIÓ** (o influència indeguda). Persuasió “lleial”
- **CAPACITAT** de dret (16 anys) i de fet (**competència**)
  - Escala mòbil de J. Drane: *a més dificultat, més competència*

Dret a un representant

- **INFORMACIÓ** *quanta?* ”l’adequada”:
  - a la situació (novetat i perills)
  - a la persona (personalització)

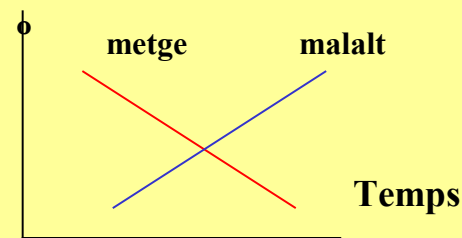
Si no requisits, criteri dels altres

Nou dret 5, a la informació

- **Adequar fons i forma**

Perill **d'informació inútil**

Dret o necessitat
per CI o no

- **No a la mentida (DRET)**

- **Definir l'esperança:**

- No prometre el que no pot ser (**mentida?**)
- Tolerar la que tria el malalt
- Promoure la que ajuda a apropiar-se del procés

- **No a la ocultació... ni a la iatrogènia**

Deure bàsic: INDICACIÓ

Criteri clínic

-L'índicat: El que s'ha de fer (proposar)

- Protocols, guies, acords

-El contraindicat: el que no es pot fer

- id

-El que es pot fer (no obligat, no proscrit)

- balança: risc/benefici

- plus (amb generositat)

L'indicat

- **Consentiment...** a la proposta

- **No consentiment**

racionalitat $\neq$ resultat raonable → **procés**

→ segons valors propis

→ si no... incompetència

DRET a respectar: no objecció de consciència

no és eutanàsia (“passiva”), és prendre's el CI seriosament

- **Demanda** (ex: CI amb requisit de limitació)

dret legítim, però ... implicació més difícil

pacte... possible objecció (de consciència o de ciència?)

Contraindicació

Demanda no assumible

- **Ineficàcia** establerta
- **Dany** no proporcional
- **Futilitat**, inutilitat en aquell cas
(objectivable o compartida)

- No s'ha de proposar (CI)
- No es pot practicar ...

Utilitat (no futilitat) del concepte

- **Concepte que obliga a reflexionar, a personalitzar a donar raons de **parar****
  - explicitar el **límit** de la beneficència
  - a desvelar falses **esperances**
  - a **clarificar** conceptes: *drets, deure, eficiència, eutanàsia* (H₂O, alimentació)
  - a pactar **alternativa**: **NO ABANDÓ**
- No és recomanable protocol rígid

Por del ciutadà

Criteri mòbil de “deure”

El porti a rebre més del que desitja

per rutina, protocol estàndard
per poc respecte a la seva voluntat

criteri rígid del “deure” de socors

El porti a rebre menys del que mereix

per un nou paràmetre ideològic (*MACA*)
per eficiència general (estalvis)

criteri laxe del “deure” de socors

Qui em tocarà?

Dret a la confidencilitat

- Important: HC3, etc...
- Límits al deure de quedar registrat (?)
Drets ARCO...
A un off the record?
O bé, a ser avisat: achtung!
A limitar l'etiquetatge?
- Dret als controls seriosos: audits, etc

Dret a conèixer el Dret

- Dret a la informació sanitària, *lleial*,
(a no expectatives excessives)
- Dret a la **información dels drets**,
deure estricte a tots nivells
en el malalt (vulnerable)
- **Dret a ser ben tractat**
amb mirament pel seu món
(també ingressa)

Nova relació

No del paternalisme → a relació contractual

No del rol autoritari... a la fredor del tècnic

DRETS positius...

Dret a la amabilitat: a la hospitalitat

Dret a la rebuda personalitzada

més complexitat

més variabilitat en l'aplicació

més dificultat d'avaluació

Ciència i
caritat

Racionalitat i Respecte
Ciència i Consciència

